

Új Symposion, 197. szám

Négy-öt hónapos késéssel megjelent az Új Symposion szeptemberi száma.

Különös figyelmet érdemel a folyóirat három fiatal kritikusának írása a mai magyar irodalom három legexponáltabb prózaírójáról: Szentkuthy Miklósról, Esterházi Péterről és a tavaly elhunyt Hajnóczy Péterről. Fekete J. József tanulmányában Szentkuthy írásművészetének sajátosságait vizsgálja: „Szentkuthy nem könnyű olvasni, még kevésbé elolvasni és megérteni. A viszonylagos átélést megnehezíti életművének hatalmas terjedelme: még Vas István, Szentkuthy egyik legműködőbb híve is az életmű áttekinthetlenségéről beszél. Az időhiány fizikai akadályja mellé egy fiziológiai is csatlakozik, nevezetesen, hogy stílusa, asszociációrendszere, előre- és hátrautalásai, áradó verbalizmusa mindig megfeszített figyelmet követel, egy pillanattal sem hagyja lanckadni a befogadó tudatot. Stílusa radikálisan fölírja a hagyományokat, az író magával rántja az olvasót gondolati örvényébe, becsalogatja műhelyébe, módszerével bilincsbe veri és magával sodorja gondolat-Orpheusának a logikába és a logikátlanságba vezető kísérteties útján.”

Csányi Erzsébet Esterházy Péter tavaly megjelent Függő című kisregényét elemzi körültekintő, strukturális alaposítással: „Esterházy Péter új regénye címének egyik értelmezési lehetősége a mű közlésmódjára, a függő beszédre hívja fel a figyelmet. Az író választása tehát tüntetően szándékos. Különös ez a döntés, hisz a XX. századi irodalom a függő beszédet a legnehézkesebb közlésformaként elítélte. A függő beszéd áttételesége folytán a hősök szavai csak a szerző át-

foglalmozása, közvetítése által jutnak el a befogadóhoz. A hősök hangja nem csendül fel valóságos beszédhelyzetben, tehát az ezzel járó légkörteremtés, az olvasó és szerző közötti bizalmas viszonykialakítás is elmarad. A regényvilág fátyol mögött, szűrt fényben rajzolódik ki.”

Faragó Kornélia szintén egy tavaly megjelent könyvről ír. Hajnóczy Péter utolsó kötetét, a Jézus menyasszonyát méltatja. Többek között ezt írja: „A Jézus menyasszonya című kisregény sűrűbb szövevű, szimbolikus jelentéstartalmakat sűrítő világa, a mindennapokat szervező irracionális erők körvonalazására és az egyre riasztóbb elembertelenedési tünetek vázolására törekszik. Ennek az élettereknek az embe-rem már nem akarja az érthetlenné tetsző történéseket megnyugtató, a józan értelem számára elfogadható oksági gondolatrendszerben összefoglalni.”

A folyóirat ezúttal gazdag szép-irodalmi anyagot tartalmaz. Eseményszámba megy William S. Burroughs Küldönc című forgatókönyve Balázs Attila fordításában. Csorba Béla és Kalapáti Ferenc verssel, Nagy István pedig lírai jegyzetekkel szerepel.

Eörsi István Lukács Györggyel készített beszélgetésének második részét olvashatjuk, melyben a Tanácsköztársaság bukása körüli eseményekig, mozzanatokig jutnak el. Ezenkívül ebben a számban még jegyzetet találunk a tanyaszínházról és beszámolót a XIV. Ljubljana nemzetközi grafikai biennáléről, valamint a folyóirat állandósuló rovata is jelen van, a „centripetális farok”, ahol időszertű visszaszövegekre reagálnak a szerzők. E szám képzőművészeti mellékleteit a XIV. Ljubljana nemzetközi grafikai biennálé anyaga alkotja.

Polja, 275. szám

A Polja decemberi tematikus számának mintegy folytatásaként a januári számban is közzétettek jó néhány szöveget, melyek az

álmossal foglalkoznak. Ezúttal Rada Iveković, Manuel García-Barroso, Slobodan Vukobrat, Lewis Alban, William Groman, Ljiljana Guzina Dimitrijević, Milko Valent tanulmányozza a témakört.

Ezenkívül figyelmet érdemel Mirko Zurovac tanulmánya Heidegger nyelvfilozófiájáról, Mirolav Prokopić fejtegetése a hermeneutikáról. A Nobel-díjas Elias Canetti-tól egy esszét olvashatunk a tömegről és a hatalomról, valamint két írást a szerző marakeshi élményeiből.

Vlada Urošević Miodrag Pavlović költészetéről értekezik: „M. Pavlović kétségelentül a második világháború utáni szerb irodalom legjelentősebb egyénisége. Munkásságával erősen befolyásolta ennek az irodalomnak a fejlődését és jó néhány műfajban remekművet alkotott. A felszabadulás utáni szerb költészetben Miodrag Pavlović neve fémljelzi azt a nagy fordulatot, mely a költői világerzés és kifejezés új lehetőségeire mutatott rá.”

A folyóirat terjedelmes kritikai rovata főleg könyvekkel foglalkozik. Erika Jong, Andrej Zivor, Milan Uzelac, Dušan Bandić, Dušan Kecmanović, Kierkegaard és Bertrand Russel megjelent könyveit bírálja Rada Iveković, Vojislav Sekelj, Bojan Jovanović, Slobodan Nagradić, Boško Tomašević, Zlatimir Milošev. Itt számol be Hornyik Miklós a jugoszláviai magyar irodalom tavalyi könyvterméséről.

A folyóirat bőséges szépirodalmi anyagában kettő szerepelnek prózával, Dragi Bugarčić és Dušan M. Knežević. A verselők listája jóval hosszabb: Dušan Radak, Mihail Djuga, Vasa Pavković, Branko Čegec, Borislav B. Milić, Snežana Minić, Ivan Jelinić-Merlin, Goran Babić, Ewa Lipska, József Baran, Jozef Mihalković, Veszteg Ferenc és Domonkos István.

A Polja tíz Krleža versből álló válogatással tiszteleg a decemberben elhunyt géniusz emlékének. f. o.